

73 III 5 6.

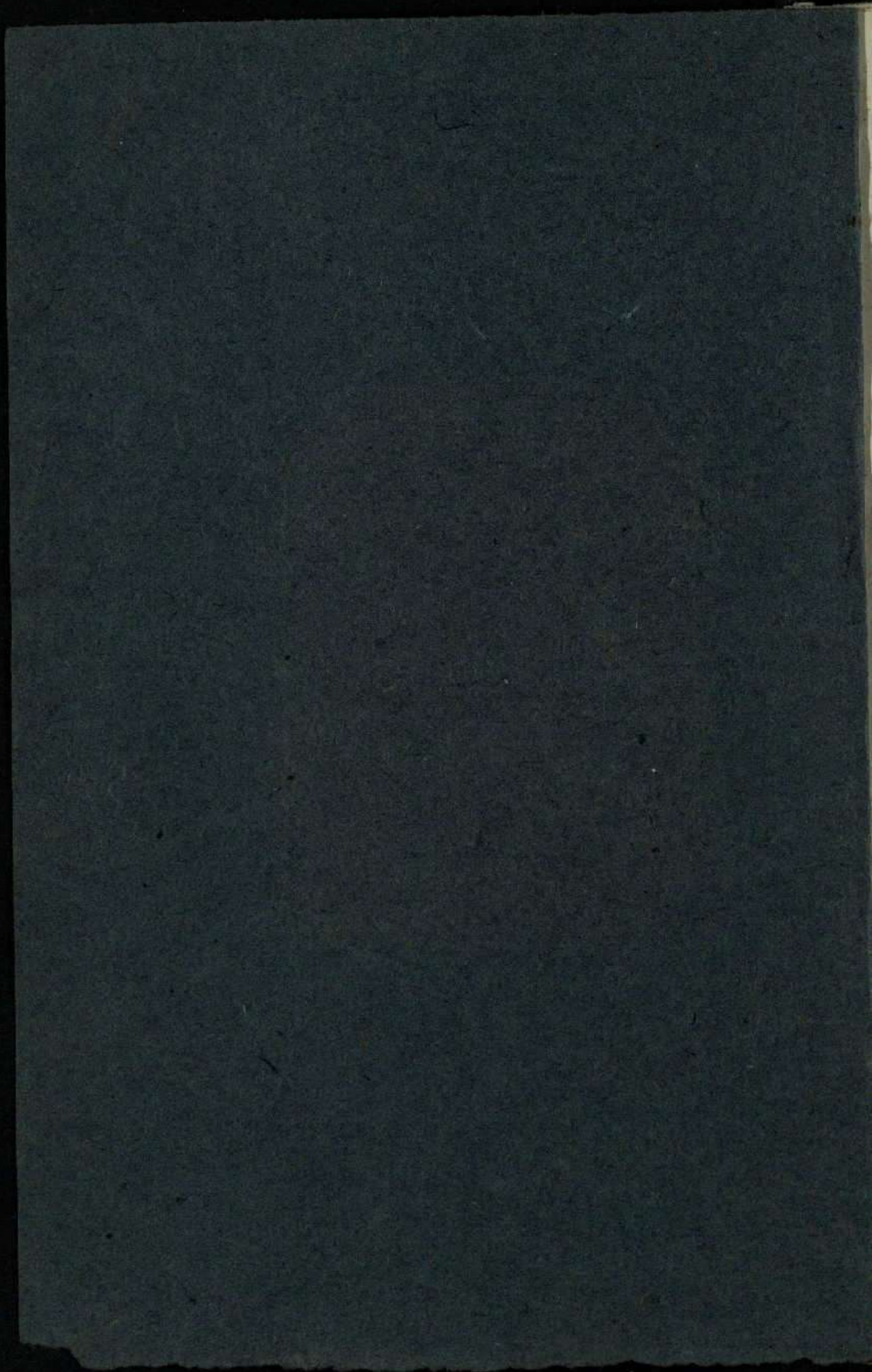
6-91-1

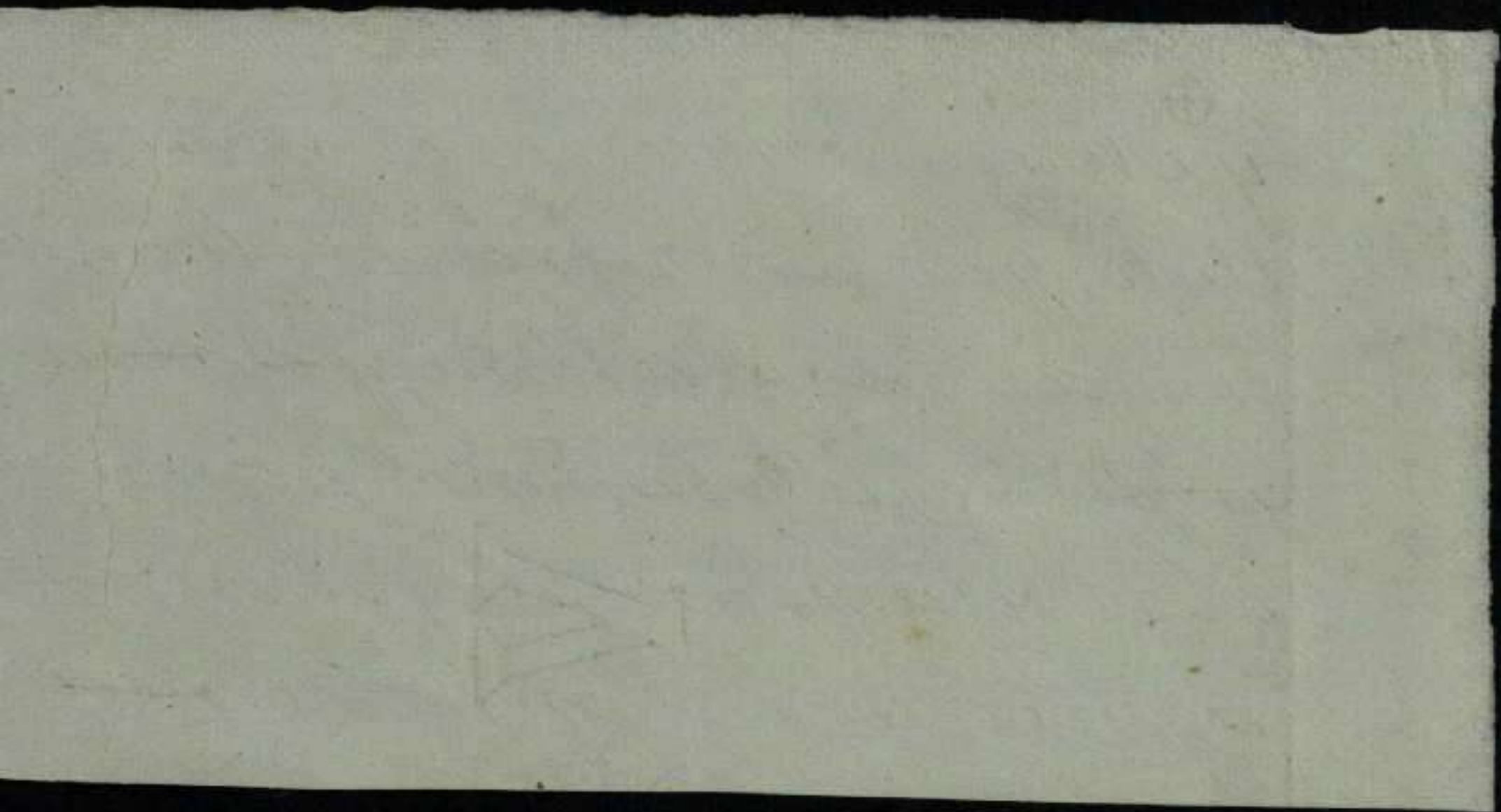
Manuscrit a Cornich.

Biblioteca de Cornich.

Publ. e Montelice.

MS. 235

⊕
y Magarrinyas es el meu cipe-
llido, pero com aixó de Magar-
rinyas no fa artista, y el ~~meu~~
~~influ~~ he determinat canviar
ab el retumbant de galera; —
aqueix serà donchs el meu

Un Aspirant à l'Ornith.
Monolech intermedii.

Original de
Paul Montellé,

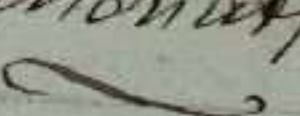
A D^{re} Antonia Baro.

El caracter franch y expansiu
que adorna à una artista del
merit de vostre, m'ha animat
à dedicarli aquest insigni-
ficant treball; acceptil no com
à merit literari, si com à de-
mostració afectuosa de son
amic y admirador.

L' Autor.

Com pera representarse
aquest monoloch lo perso-
natge ha de ser molt jove-
net, aconsella l'autor el que
el representi una donna jo-
ve d'el jènero comich.

Lo parlament s'inclia
lloch devant el telo de boca,

de la cortina
Personatjes,
Tennis, Director Maquissinta.

Tennis. Toveret de l'2 a l'5 anys,
vestit ab traje de americana sencill pero elegant
(Entrar per la esquerra el el fu-
blich molt recelós, mira a dins
d'el escenari per si algú el se-
queix, a través de puntetes
el prosceni, mira a dins de la
part dreta, y cuant está segur
de que los de dins de la esce-
na no s'han adonat de ell,
es coloca al costat de la predi-
na d'el consuetat y dirijint

2

se al públich dirá las pri-
meras parcelas ab ven bui-
xa y ab molt misteri.)

Christ... christ... Senyoras y
Senyors; no m descubreixin;
jo so entret de maguats a
las faules, y com els magu-
nistas estan atareyats filan-
tan una decorasio una mica
complicada y els actors cam-
biant de traje y va a ser lluch
l'intermedi, ~~per~~ aquest mo-
tiu jo aprofito la occasio pera
entretenirlos un rodet y fer-
los aqui las mebas explicacions,
(ablsant la ver.) Heun de sa-
ber vostres primerament que
jo m dich Tenis, cu el seu es
padre d'els cornichs y ~~Geulán~~
^{donch} será el seu donin o nom prestis

per
amb el qual me donare a conec-
rer en lo curs de ma carrera
artística teatral; perquè han
de saber vostres que so aspirant
a començar ^{amb elq. la glòria}; aqueixa es ~~la~~ la
meua ambició; Ara com ara
no he fet comèdies mes que
en teatros casers y com artista
no so conegut mes que a casa
meua com vulgarment se diu;
en els essencials de celcobu he re-
^{at gran aplausos, mal en esta d'altres}
presentat obras el el teatru
castellà y català, que si l'un
los de bonos, l'altre tambe; el
de nostra patria catalana
contu ab autors de primera
força y actors de gran merit;
tenen ells com ells son verda-
ders mestres, ^{laix ja d'aprendre} ab ells si que ab
quist aprendria y ferian de

φ y obtingut venerables oracions

3

de mi un artista

Cansat de estar encunyat
fent comedies caseros, abuy
m'he armat de valor, y aqui
m'he tenen; ara es la primera
vegada que m'presento de-
vant de un publich intelijent
y respectable, jo m'heuro, jo dis-
fruto potent los dirigir la pa-
rulla; abuy ^{es el dia} ~~fo~~ del meu
debut; ja fa temps que m'
hauria presentat a fer comedies
en teatros de aficionats,
pero haya de per entre mitx
la treba de la familia que m'
tenen terminant mes prohibi-
bit el que segueixi aquesta
carrera; si senyors, si; la meba
familia en pres s'ha posat
aquestas rebas al cap, y se las

hauríem de beureu als peus,
; Un comedien a la familia?
; Jesus Maria Joseph!; Quina
calaverada!; Quin escandol!
escelencen tots; entrar un in-
dividuo de una familia tan
honrada y tan ben reputada
en una compañia de gente
vil y baja com deyan anti-
guament els castellans; Oh
crimen nunca visto ni oido
en las páginas de la historia!
lo meu pare, fins em vol deshe-
redar; em vol desheredar de
unes ~~enantes~~ miserables sen-
sas pessejades y una magní-
fica de fer fidels. ; Les pensa
que jo desistiré de mon propo-
sit ab aquesta amenaça?
Me haceis de veir Don Gonzalo

4

† han de estudiar más mes
que un abogado y que un
predicador; cada día un papel
nuevo, cada día, cada día; vejin
sin han de servir de memoria,

esto es como el que amenaza
 al leon con un mal puñal; pero
 jo fern que feron, ab perseve-
 rancia y aplicassio jo lograre
 la meba. Jo sabre ferme una
 posicio. ¿No se fer quin motiu
 s'ha de tenir aversio al cert co-
 mich. ¿No es tan digne com
 un altre carrera cert u ofissi?

*Es facultat que requereix molt
 de pors complet, gran de feruallat, de abnegacio, de fructu de
 y encara haqonfocant ben solus que es tot el tenen ofanols;*
 estudi; es carrera de gran me-
 rit y utilitat, perque se seba
 missio es moralisar y deleitar
 a la humanitat per medi d'el
 art reprobant el vici y ensal-
 sant la virtud, y al mateix
 temps fer distraure de los mi-
 series y cohories de la vida.

Es carrera que encara que sin-
 ga las sebas espinas, tambe se

les sebas ventades; vostres me
son testimoni; un corrich de
merit qu'anyu un bon salari,
es considerat y admirat; y al
mateix temps, es una carrera
economica; al Tstiu per esem-
ple, no ha de venir el cap ferret
ni ha de trastocarse el paisos
frescos; perque; que se calor? fa
posar per el maquinista la
decorassio de seloa y all'pous-
seientse per entre mitx dels
^{Geny en canber el ruyimol,}
arbres disfruta de una fresca
regalada. De l'Ibern, de fred,
maquinista, posam el salo
rich y ensemme l'escalfa pan-
choes; es repantiga en lo mes
comodo silló y s'escalfa ab la
satisfocessio d'el mes accudat
rentista. Fe guerra; qu'arduroja

perarem la taula; al instant de la
 taula parada y provista de peix,
 castells, pollastres, postres de to-
 tes classes y fins champagne
 si's vol. Necessita un trajo de la
 época o de la moda que se l'hi
 antoja; la sastreteria l'hi propor-
 siona; l'hi faltan fondos, el quac-
 danyopica l'hi entrega els diners
 y bitllets de banc que neces-
 sita. ¿Que volen mes? Se neces-
 sita de donar culto a Cupido,
 es fa amic de la dama jove, la
 enamora, s'hi casa, y ja se ajust
 pera fer la comèdia a n'el seu
 domicili.

Tot això serien ventatjes de
 la carrera y fins ho semblen a
 primera vista de desde ahon
 estan vostres assentats; pero

si s'hiquesin entre bastidors
veuriam que tot això es men-
ficta; perquè el salari es fictis-
si moltes vegades; els arbres
^{Lo rich saló es de manyagars;}
son pintats, lo foch d'el escal-
fa panchas, es un cop de cen-
deta ensesa, els menjers son
de fusta o de cartró, el cham-
perry, es un poch de cecicosa
<sup>els d'ajon son de barrichs unizats de lluny per d'ajon no hi
s'hi ha l'ent.</sup>
els diners y biblets de banc
lleunas y paperots y l'error
de la deema jove Deu sab si es
verdader, perquè essent come-
dienta y per consequent acos-
tumada a fingir, tambe el pot
fingir si no l'eren; y si es verdader,
moltes vegades la comedia
d'el seu matrimoni se conver-
teix en tragedia.

Tot això jo ho he considerat

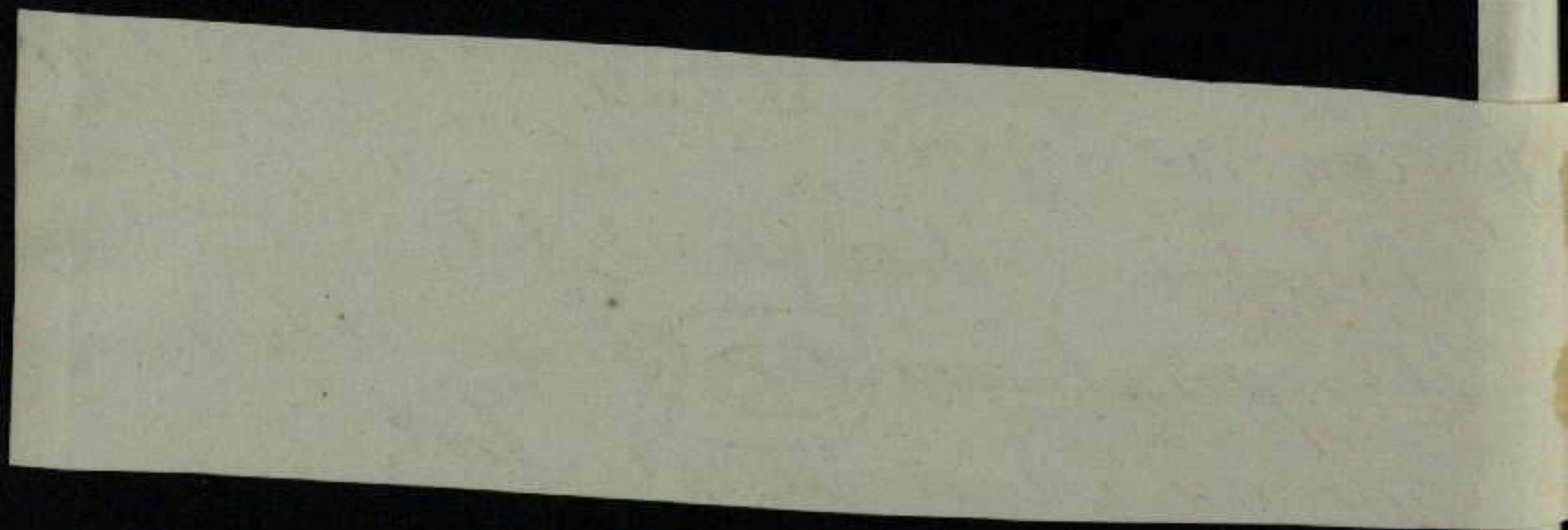
y meditava; pero si be'n piensa
 y discor, jo voldria que m sen-
 yalessin una carrera, cert u' ofi-
 si que no tingues inconveni-
 ents, de seguir que no n troba-
 riam cap; y segons mon cri-
 teri, cada cual naix ab la seua
 estrella, y la persona que se
 guir la carrera per la cual sen
 vocassio; jo la sento intensa,
 forta, irresistible per l'art còmic;
 no trobo rahó convincent pera
 fermen desistir, l'emprench ab
 fe, entusiasme y convicció, sen-
 to sempre una veu interior
 que m diu, endevant, ende-
 vant Tenis, valor y perseveran-
 sia, no l'acobardaxis, tu hoas
 nascut per l'art còmic; donchs
 ja que sento el foc d'el art,

fermesa en ell.

Ara be; ab lo que 'ls acabo
de esplencar, vostres podreu ju-
dicar si tinc serenitat, entu-
siasme y domini de las taules,
mirin com las se trepitcheu.

(Donc tres o quatre forbs còps
de peus.) ~~Ab això si algun
de vostres se fa empresari al-
gun dia, recordinse d'en Je-
nis Galan que esta disposat
a acceptar contracte pera el
decret; ja treballare barates
imploro la proteccio de vostres
y m'considerare molt honrat
si utilisan lo meu treball. Un
dich m'robavan cada mit en el cafe
d'Orient parlant d'el cert ab aquells
comichs honrats que alli es reu-
xen, y esperen algun amich o ben-
factor que m'pagui el cafe.~~

#; Es que's prou!; mit mes punitat!
Rescapa de las dentetas
el aqnest aixam de serpentes
que n diven la societat.

¡Ohé!

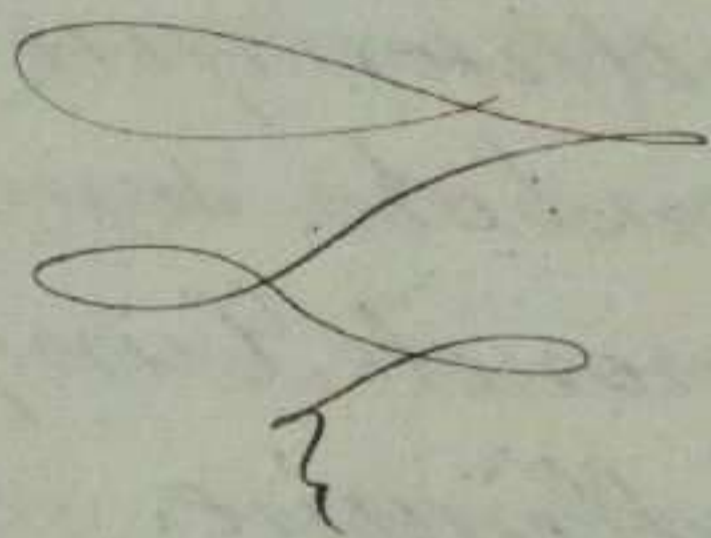
6

8

Veritat que les hepitxo be?
Tambe judico indispensable,
peraque formar un cabal judici
d'els meus talents, recitarlos al-
guns versos; diuen que per mes-
tra basta un boto, Tintero dra-
matico, Versos de Campredon,
La Feta Gallinaire.

No ho vaix gosar may di
perque vaixa tu per mi
eras massa de parent,
y ab les mans brutas de fanelh
fins fa escriptol ferris pretas
las sevas, que semblan fetas
de fullas de liri blanc.
Espriaba quan sortias
y en veient els sols d'esquerra
l'olor de la seba breva
m duraba quinze dias.

Qu'à la mit sense fer estrenns
sentia moltas vegeolas
lo meu cor que a' batalluelas
semblaba tocar a' mal temps.

¿ Eh que tal? Breuaita al je-
nero comich, esculiré versos d'el
d'el festiu etules. "Cinchi mi-
nuts fora d'el mon. ✠

Ets honrat; quin rich! dirán,
Ets murri; dirán lo que es,
Ets pobre; ¡no t'has entés!
Ets rich; los has fet robar!
Fas un favor ab laudable
desita, y t' que t' solicita
pensa; aixé es que t' necessita!
P'hi negas; ¡quin miserable!

acompanyas una dona
 que no es deba y luego venen
 dient, aquells dos pentenen!
 ja'n pot ser ella, ja de bona!
 la deba troba un amic,
 los sorprenen mentre riuen
 i ja has fet a dots! de tu dituen
 i que las du grossas jo' flich!

Vas al cafe, ets un tauul,
 No hi vas, no tens per gastar,
 treballas; quin resta n'hi ha!
 no treballas; quin gaudel!

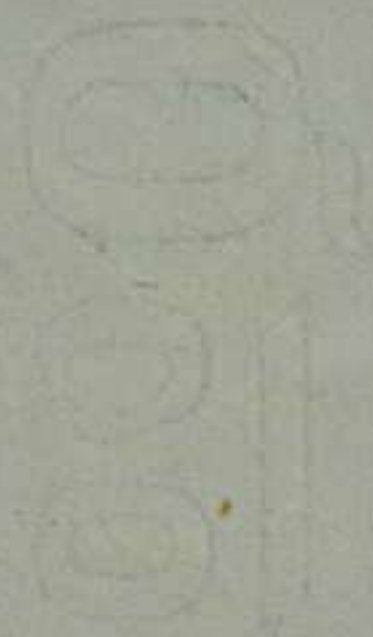
En fi; pots estar seguri
 que obrant de tota manera
 aqueixa gran trapassera
 se ficara sempre ab tu,
 He dicho etre podran juelicar
 voste's ab justesa.

Ab aixó si algun de voste's se
 fa empresari algun dia

empresari algun dia, recordar
d'una d'en Genis Galan que
esta disposat a acceptar con-
tracte per el teatro; ja treba-
llaré barquetes; imploro la pro-
teccio de vostres y m'considera-
re molt honrat si utilisan
lo meu treball artistic en tro-
barán cada nit en el saló
del café d'Orient, parlant
del cert ab aquells comiells,
honrats que allí s'entreuen
y esperant algun amic o
benefactor que m'pagui el café.

30

10

bet
1
or

*
Magninista; Sempre per aquí en
Magarrinyes! Magarrinyes
Magarrinyes, ja m'heus la mos-
ca al nas; ja ho diré al fer frare
que caula mit' vers à qui a mou-
nes escanolat; Poca solta! Arri-
di fer fideus.

^{quidam}
 Maquinista. (Furt un de la ma-
 quina ^{per la esquerra abblina, es abellat y barba cresuda,}
 y los empren con-
 tra ell a cops de punys y a
 puntadas de peu.) Bruu...
 bruu... bruu... bruu...

Tenis. Vaya un modo de avisar
 mes ^{not enfadis} compliments. Ja m'en
 vaix home, ja m'en vaix.

Maquinista. Bruu... bruu... bruu...
 bruu...*

Tenis. (Al Publich.)
 Ara ja he fet las explicacions
 Senyors ja ho tenen entes
 Abolt servidor de vostres,
 Fan gust en veurels, estiguen bons.

Maquinista. Bruu... bruu... bruu...
 bruu... (Cops de punys, pun-
 tadas de peu y s'fica en dins
 per la dreta.) *

Prou. *

Barcelona 2 de Maers de 1902.
 Pau Montella

* L'autor, si be no te la esijerència
de que desempenyis lo paper de Di-
rector ^{de} Magnissima ~~una~~ primera actor,
aconsella no obstant, que t' desem-
penyis un actor que sàpiga fer
lo poch que te de fer.

* Abbre final.

En trobaran cada nit al cafe d'
Orient parlan d'el cert ab aquells
comien honrats que elli's seuen-
xen, y esperant algun amich o
benefactor que m'pagui el cafe.
Director. (Es presenta y l'hi allarga la
mà); Bravo noy! La peroracion m'ha
agradat; ab ella has donat probas
de posseir bonas conelcions per l'art
^{jo desproposito} ~~de~~ conuenir als teus pares,
comich aixis donchs, vull protejirte,
^{de aquest teatre}
jo director des de abuy t'ajusto de
galan jove en una companyia.
Ternis. Ta que ab tal gracia m'ha afavorit
jo procurare ab aplicació
satisfere la noble ambició
d'aquest auditori escullit (Surtan.)

12

* Recordam l'acta de llatí que diu
(non vis in idem.) et de dos vegades lo
mateix, he judicat convenient anya-
dir un altre final pera cuan se repre-
tesca el monotech.

